ל) [קדושין כג. וש"נ],ל) לקמן קב., ג) [זבחים

בה:ז. ד) נינויו ננו: שבוטוח

צו אב מיי פ״ה מהר׳

מהלי זכייה ומחנה הלי ב

ורב אלפס כאו ובגיטיו

פ"ח דף קפד.]: צו ג טוש"ע ח"מ סי"

ב עוע"ע ח"מ. רמג סעיף כד: צח ד מיי פי"ז י

גירושין הלכה ב ופ"ד

גזילה ואבידה הל' יג

ו אם חוביה אחת

סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סימן ער סעיף ב:

צמ ה מיי שם ופי״ב

ופכ״ה שם הל׳ ה ממג שם

וסי' מח טוש"ע שס וטוש"ע אה"ע סי' סט

סעיף ג וסי' פד: ק ו מיי' פי"ז מהלכות

סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי׳ ער סעיף ד וטוש״ע

סי על סעף ליוסום ע אה"ע סי' פד: קא ז מיי' פ"ד מהל'

מתנות עניים הל׳

גזילה ואבידה הל' יב

סמג עשין עד טוש"ע ח"מ

:סימן ער סעיף א

כג ט מיי׳ פ״ד מהלכום

ותנות עניים הל' יג:

רבינו חננאל

פי"ז מהל׳

גזילה ואבידה הל' יג

גבי מסנה דוכות הוא לו זכין לו לאדם שלא בפניו. ושלא מדעתו הצר משום יד אתרבאי. ולכך כי הוי דומיא דיד דהיינו כשהוא ש דאנן סהדי דניחא ליה שתהא שלוחו הלכך כי ליתיה בלד חלרו דליכא לדמויי לידה דאינה סמוכה לה תיפוק לה זכייתה משליחותה כי

גבי מציאה כי ליתיה גבה דלא נפקא זכייתה משום יד ליכא לרבויי משליחות דגבי שליחות איכא דעת השולח או דעת שליח אבל חצר ליכא לא דעת שולח ולא דעת שליח הלכך בעינן ס דעת אחרת מקנה אותו: זרק ארנקי. והפקירו לכל הקודם: שאין סופו לנוח. בתוך האויר: כמונח דמי. וקנאו בעל הבית הראשון או לאו כמונח דמי. להכי בעי אויר שאין סופו לנוח בתוך הבית כמונח דמי דאילו אויר שהיה סופו לנוח בתוך הבית פשיטה לן דהפילו קדם חיש אחר וקלטה בתוך האויר לא קנה דמשנכנס לאויר קנאו בעל הבית דתנן במסכת גיטין (דף עט.) היתה עומדת בראש הגג וזרק לה גט כיון שנכנס לאויר הגג הרי זו מגורשת הוא למעלה והיא למטה כיון שיצא מרשות הגג נמחק או נשרף הרי זו מגורשת: ואינו מגיען. אלמא מתגלגלים ויוצאין הן ואין סופן לנוח דקנה ליה שדהו: והאמר בותבר' מליחת בנו ובתו הקענים כו'. בנו קטן בגמרא מפרש מ"ט. בתו הקטנה בכתובות (דף מו:) ילפינן לה מקראי דקטנה ואף נערה כל שבח נעוריה לחביה: מליחה עבדו ושפחתו הלנענים שלו. שהרי גופו קנוי לו עולמית כדכתיב (ויקרא כה) והתנחלתם וגו': מציחת חשתו. רבנן תקינו ליה משום איבה": מציאת עבדו ושפחתו העברים. בגמ'ם פריך לא יהא אלא פועל דאמרינן לעיל (דף י.) מליאתו לבעל הבית: בבל' מפני מה אמרו מליאת קטן לאביו. בשלמה בתו וחשתו טעמה מפרש להו במקומן בכתובות" אלא בנו טעמא מאי: מריצה אצל אביו. הלכך כשמגביה לצורך אביו הגביהה: ילקט בנו חחריו. מותר לבנו של פועל אם עני הוא ללקוט אחר אביו את לקט הנושר. אבל אם קבל הפועל את השדה למחלה לשליש ולרביע עשיר הוא והרי הוא כבעל הבית בשדה זה ולא ילקט בנו אחריו לפי שלקט בנו לאביו: בין כך ובין כך כו'. דאם האב עשיר הבן עני וזוכה לעלמו: טעמה דתנה דידן קחמר. מפני מה אמרו מציאת קטן לאביו: וליה לא ס"ל. דמליחת קטן לחביו: מדבריהם. מפני דרכי שלום: ונפקא מינה. מדר׳ יוסי הא אתא לאשמועינן דהחמירו חכמים בתקנתן כגזל גמור להוליאו בדיינין וכיון דמדאורייתא לית ליה זכייה נמלא אביו גוזל את העניים:

דידן ס״ל דקטן לית ליה זכייה וגבי לקט היינו טעם דכיון דיש לו לפועל זה בנים ואשה עניים עלמן מייאשי מלקט שלה לפיכך עשאוה כשדה שהלכו בו הנמושות דתנן (פיאה פ״ח מ״א) מאימתי כל אדם מותרין בלקט משילכו בו הנמושות לקוטי בתר לקוטי דמההיא

כדי שיראו עניים ויברחו אלא אמר רבא אלא אמר אביי. רבי יוסי נמי כתנא

חצר איתרבאי משום יד ולא גרעה משליחות גבי גם דחוב הוא לה מאין חבין לאדם אלא בפניו גבי מתנה דזכות הוא לו בזכין לאדם שלא בפניו גופא ראה אותן רצין אחר המציאה וכו' אמר רבי ירמיה אמר רבי יוחנן והוא שרץ אחריהן ומגיען בעי רבי ירמיה ואו במתנה היאך קבלה מיניה ר' אבא בר כהנא אע"פ שרץ אחריהן ואין מגיען ינבעי רבא זרק . ארנקי בפתח זה ויצא בפתח אחר מהו ¤אויר שאין סופו לנוח כמונח דמי או לא אמר ליה רב פפא לרבא ואמרי לה רב אדא בר מתנה לרבא ואמרי לה רבינא לרבא לאו היינו מתניתין ראה אותן רצין אחר המציאה ואמר רבי ירמיה אמר רבי יוחנן והוא שרץ אחריהן ומגיען ובעי רבי ירמיה במתנה היאד וקבלה מיניה רבי אבא בר כהנא במתנה אף על פי שרץ אחריהן ואין מגיען אמר ליה מתגלגל קאמרת שאני מתגלגל דכמונח דמי: ב'תני' ימציאת בנו ובתו הקטנים מציאת עבדו ושפחתו הכנענים "מציאת אשתו הרי אלו שלו ימציאת בנו ובתו הגדולים מציאת עבדו ושפחתו העברים מציאת אשתו שגירשה אע"פ שלא נתן כתובה הרי אלו שלהן: גמ' אמר שמואל מפני מה אמרו מציאת קמן לאביו שבשעה שמוצאה מריצה אצל אביו ואינו מאחר בידו למימרא דסבר שמואל קטן לית ליה זכייה לנפשיה מדאורייתא והתניא השוכר את הפועל ילקט בנו אחריו למחצה לשליש ולרביע לא ילקט בנו אחריו רבי יוםי אומר בין כך ובין כך ילקט בנו ואשתו אחריו ואמר שמואל הלכה כרבי יוםי אי אמרת בשלמא קמן אית ליה זכייה לנפשיה (6) כי קא מלקט לנפשיה קא מלקט ואבוה מיניה קא זכי אלא אי אמרת קטן לית ליה זכייה לנפשיה כי קא מלקט לאביו קא מלקם 🌣 אבוה עשיר הוא אמאי אשתו ובנו מלקם אחריו שמואל מעמא דתנא דידן קאמר וליה לא סבירא ליה וסבר רבי יוסי קמן אית ליה זכייה מדאורייתא יוהתנן מציאת חרש שומה וקמן יש בהן משום[,]

גזל מפני דרכי שלום רבי יוםי אומר גזל

גמור ואמר רב חסדא סגזל גמור מדבריהן

נפקא מינה להוציאו בדיינין אלא אמר אביי

עשאוה כמי שהלכו בה נמושות דעניים

גופַייהו מִסחי דִעתייהו סברי בריה דהיאך

מלקטי ליה א"ל רב אדא בר מתנה לאביי

יוכי מותר לאדם להרביץ ארי בתוך שדהו

סמוכה לחלרה דלא הוי דומיא דיד לא תימא כי היכי דאין לו היכי דשלוחו זוכה לו שלא בפניו חצרו נמי זוכה לו שלא בפניו. ומיהו דין יד הכי נמי אין לו דין שליחות אלא לא גרע משליחות 🗈 ובמידי

דאין חבין לאדם שלא בפניו: ויצא בפתח אחר. ל"ג ומפקריה דהא חשיב ליה דעת אחרת מהנה אותו דמייתי ראיה ממתנה ואי אפקריה אם כן מיד כשינא הארנקי מידו היה הפקר ובשעת זכייה ליכא דעת אחרת אלא ל"ג ואפקריה ולעולם היא שלו עד שיזכה בה אחר: ואמר שמואל הלכה כרבי יוםי.

בלד חלרו קונה אפילו בע"כ או אפילו הטנה י בידה וכשאינה

דזכות כמו מתנה קנה ואפילו אינו

עומד בלד חלרו ואפילו אינה

משתמרת ובמליאה דאין דעת אחרת

מקנה אותה בעינן משתמרת ובגט

דחוב הוא לה אפילו במשתמרת

אינה מתגרשת דלא עדיפא משליחות

תימה דבפ׳ כל הגט (גיטין דף ל. ושם ד"ה כיחידאה) לא בעי שמואל לאוקמי מתניתין דהמלוה מעות את הכהן ואת הלוי ין להיות מפריש עליהן מחלקן] כרבי יוסי דכיחידאה לא מוקמינן °והכא פסיק הלכה כמותו וי"ל דדוקא הכא גבי לקט פסיק כוותיה מהאי טעמא דמסתמא עניים גופייהו ניחא להו כו' והא דאוקמי בפרק כל הגט (שם) כרבי יוסי היינו רבי יוסי דפ׳ הלוקח עובל פרתו (בכורות דף ית. ושם ד"ה עשו) דאמר כל שחליפיו ביד כהן פטור מן המתנות ומפרש טעמה בגמ' משום דעשו את שאינו זוכה כזוכה דהוי דומיא דהמלוה מעות דהוו חליפין ביד כהן דהיינו מעות ועשו כאילו זכה במעשר עלמו והא דקרי ליה יחידאה אע"ג דבבכורות לא פליג אלא ר"מ מ"מ רבנו דפליגי עליה הכא גבי לחט כ"ש דפליגי עליה התם גבי מתנות: אי אמרת בשלמא דאורייתא. תימה

מנ"ל דלר' יוסי קטן זוכה מן התורה וכן בסמוך דפריך וסבר רבי יוסי מציאת קטן דאורייתא ומנ"ל ודלמא אינה אלא מדרבנן ואביו לא זכה מיניה כלל ולהכי מלקט אחריו וי"ל דמסתמא לא פליג ר' יוסי אכמה משניות דפרקין ודפרק חלון (עירובין דף עט: ושם) ולמסכת מעשר שני (פ"ד מ"ד) דמייתי בפרק התקבל (גיטין דף סה. ושם) דלכולהו משניות יד בו כיד אביו וא״ת ונימא לעולם זכי לנפשיה מדרבנן ובתר הכי זכי אבוה מיניה משום איבה ומשום הכי מלקט וי"ל דמדרבנן אין סברא שיתקנו שתי זכיות שיזכה הבן קודם ואח"כ יזכה האב ממנו אלא אי מדרבנן הוא בשעת זכיית הבן בא לו זכיית האב משום דבשעת הגבחה לוקחה להריצה לאביו אלא ודאי זכה לנפשיה מדאורייתא ואבוה זכה מיניה משום

איבה שסמוך על שלחנו: ואבוה עשיר הוא. לאו דוקא עשיר אלא כלומר כיון שיש לו חלק בשדה חייב בלקט כדדרשינן לר"א פ"ק דגיטין (דף יב. ושם) לא תלקט לעני להזהיר עני על שלו ולרבנן נמי או נפקם להו מקרא אחרינא או תרתי ש"מ: שמואל בעבא דתנא דידן קאמר. וא״ת אמאי לא אוקמה בטעמא דידיה דסבר שמואל דוכי לנפשיה מדאורייתא ומדרבנן אבוה זכי מיניה משום

טשו

ופריק רב אשי חצר איתרבי משום יד ולא גרעה משליחות גבי גט דחוב הוא לה אינה מגורשת אם זרק לה גיטה בעלה בחצירה אא״כ עומדת בצד חצירה כדתנן חבין לאדם בפניו. אבל מתנה דזכות הוא לו אע״פ שאינו עומד . לאדם שלא בפניו. ואסקי׳ צבי שבור וכיוצא בו אם שדהו והוא שעומד בצד שרהו. ואם היו תרבות והקנה לו אחד במתנה אע"פ אם ירוץ אחריהו אין יכול להגיעם כיון שעבר בתוך שדהו קנאם הואיל ומתגלגלין וקי"ל מתגלגל כמונח דמי: בתני' מציאת בנו ובתו הקטנים הרי הם שלו. אמר שמואל מפני מה אמרו מציאת קטן לאביו שבשעה שמוצאה לאביו שבשעה שמוצאה מריצה אצל אביו ואינה ליה זכייה לנפשיה והתניא פועל ילקט בנו אחריו למחצה לשליש ולרביע לא ילקט בנו אחריו. פי׳ כיון שיש לו חלק בתבואת השדה אפי׳ לו) הוה ליה עשיר. ותגן מי שיש לו מאתים זוז הרי זה לא יטול לקט שכחה ופאה ומעשר כו'. ר' יוסי אומר בין כך ובין כך אשתו ובניו מלקטין אחריו. ואמר שמואל הלכה כר׳ יוסי ואי אמרת לאביו הוא זוכה אביו עשיר הוא. טעמיה שמואל ודחי׳ לא ס״ל. ושקלינו וטרינו לאוקומא דר' יוסי סבר אית ליה זכיי' לנפשי' ולא איתוקמא אלא מדרבנן אית ליה זכייה לנפשיה.

א) אולי ל"ל ואפילו עני הוה ליה כעשיר.

שעתא מסחו עניים דעתייהו מיניה והכא נמי מסחו דעתייהו כו': עשו איבה וכרבי יוסי וי"ל דקטן דקתני במתני" משמע ליה בקטן ממש ואע"פ שאינו סמוך על שלחנו ואילו היה זוכה לעלמו מן התורה לא היה להם לתקן שיזכה אביו כיון דליכא איבה שהרי אינו סמוך על שולחנו אלא ודאי לא זכי לנפשיה כלל אלא לאביו שבשעת הגבהה מגביה לזורך אביו:

מא., ה) [גיטין נסי שפועות מא., ה) [גיטין סא.], 1) ס"א חלר המשתמרת. רש"ל ורש"א, 1) [ע"ב], ת) [שם], ע) [דף מו. ודף לו.], י) ל"ל כידה, ל) רש"ל,

הגהות הב"ח (מ) גמ' אים ליה זכייה

לנפשיה מדאורייתא כי קא מלקט: (3) שם ואבוה עשיר: (ג) רש"י ד"ה גבי מתנה וכו' דאנן סהדי דניחא. נ"ב אע"ג לקי"ל בב"ב דף יג ע"ב ודף קלח ע"ל דשונא מתנות יחיה היינו היכא שמעלמו אומר זה אבל מסתמא אמרי דניחא ליה

גליון הש"ם

ליקח במתנה וק"ל:

תום' ד"ה ואמר וכו' והכא פסיק הלכה במותו. עיין גיטין יג ע״א מוס׳ ד״ה והח:

הגהות הגר"א

[א] גם' במתנה היאך קבלה כר'. נ"ב פי" הרמב"ס דוקא כה"ג אבל נסיפא לבי רץ לא ול"ע (וע" מ"ש רבינו בח"מ סי' רס"ח ס"ק י"ב): [ב] תום' ד"ה חלר ובמידי נ"ב כרב דוכות כו'. פפא ורמב"ם פסק כההוא

מוסף רש"י

אין חבין לאדם אלא בפניו. אין אדס יכול ליעשות שלוחו שלא מדעתו לדבר שהוא חובה או הפסד (קדושיו בג.) דחין הפסד נעשה שליח לחבירו שלא מדעתו להפסידו, אבל להרויחו אנן סהדי דניחא ליה, לפיכך זכין ואין חבין (חולין פג.) דכר ינין מכן (ווועין פגו) זכר שהוא לרעתו קרוי חובה (כתובות י:) דגר שהוא מוב לו שאינו מפד בו מוכ טוטה כה.). גזל גמור מדבריהן. אפילו לר' יוסי לאו גזל דאורייתא הוא למו גול למולימנו יחת (גיטין סא.). נפקא מינה. מדר' יוסי, להוציאה בדיינין. דלרכנן לא נפיק בדיינים ומיהו לר' יוסי גזל מעליא לא הוי ליפסל לעדות ולעבור עליו בלאו (שם).